

יצירותיה של אסתר כהן עוסקות בריטואלים, בנרטיבים ומטענים תרבותיים וביחסים בין הטבע למעשה ידי אדם. עבודותיה מעלות לדיון שאלות בנוגע לתרבויות ולמסורות מן העבר, מול אלה המתקיימות גם כיום. ברישום פרטני על נייר ומפות מקוריות מתקופות שונות, כהן נוגעת בסימון, מיפוי ובהגדרת גבולות ממשיים וסימבוליים, וחוקרת תהליכי ביות ומשטור של הטבע הפראי. אגב תיעוד תהליכי צמיחה וקמיילה, היא מקיימת דיאלוג עם אמני עבר ומגדירי צמחים מז'אנר הרישומים הבוטניים במבט ביקורתי עכשווי. דרך יצירותיה האמנית מזמינה את הצופה להתבוננות מקרוב תוך מחשבות על שאלות בנוגע לשייכות, התפתחות וזהות, על הדיאלקטיקה בין מקומי לגלובלי, בין מזרח למערב, בין הבית לחוץ, בין טבע לתרבות.

פרויקט "אטלס לתלמיד" מאגד בתוכו רישומים של צמחיית הארץ על גבי דפי אטלס ומפות בעברית בערבית ובאנגלית. צמחים מבורכים ומקוללים ביהדות בנצרות ובאסלאם, צמחי אהבה כישוף ומזור, קמענות ופולחנים הנוגעים לריטואלים בין האדם לאדמה.

הפרויקט הזה מהווה חלק מהביוגרפיה של האמנית. אמה של אסתר כהן עבדה בהוצאת ספרים "יבנה", אשר הוציאה לאור את המהדורה העברית של "אטלס לתלמיד". בתקופת החגים עובדי החברה קבלו במתנה שי לעובד-מארז ספרים חדשים. במקום בנייר עטיפה, המתנה בדרך כלל הייתה עטופה בגיליונות "פגומים" של אטלס לתלמיד, שנפסלו בתהליך הדפוס. כילדה, כהן נהגה לשמור את "ניירות העטיפה" המיוחדים וכך החל למעשה אוסף המפות שלה, הממשיך עד היום כתהליך אמנותי המלווה בתהליכי מחקר ארוכים ומפותלים ובאוסף אטלסים במהדורות מיוחדות בערבית ובאנגלית ורישומים על מפות מקוריות ישנות אשר חלקן נדירות ביותר.

הקשר בין הצמחים המצוירים לבין המפות השונות טומן בחובו מערכת המבוססת על מיקום גאוגרפי של צמיחת הפרחים במציאות, בטבע הפראי, ונמשך לריטואלים ומסורות המקושרים למקום המצוין על המפה או למשמעות הצמחים במסורת דתית ועממיות באסלאם, בנצרות וביהדות.

לדוגמה ברישום "מאזני השנה" (מיזאן אל סנה) *ميزان السنة* זהו אחד משמותיו של החצב בחברה הערבית. ומחלקים את פריחתו לשניים: אם עמוד הצמיחה התחתון שופע ויציב, זה סימן לשנה טובה ומבורכת ואם צמיחת הפרחים דלילה זה סימן לשנה גרועה ושחונה. במקרה הזה כמובן יש גם הרבה קשר לחומרי התשמורת בבצל שנאגרו מהשנה שעברה באדמה.

ביצירה "כתר קוצים" אסתר מתייחסת לעמק יזרעאל, למבנה העגול של היישוב נהלל אשר ייתכן ושמו נגזר מן השם "נהלולים" המוזכר במקרא בהקשר לקוצים ודרדרים דוגמת 'ברקנים' (שופטים), 'סרפד', 'נעצוץ', 'נהלולים', ו'שמיר ושיט' (ישעיהו). כמו היא מתייחסת באופן מיוחד לנצרת, עיר הולדתו של ישו. הרישום בוחן את המסורת הנוצרית לגבי העץ שממנו הופק זר הקוצים של ישו "וישרגו קוצים ויעשו עטרת וישומו על ראשו וקנה בימינו" (מתי כ"ז) האמונה הנפוצה היא שכתר הקוצים נקלע מענפי עץ השיזף המצוי המכונה בלטינית *Zizyphus Spina-Christi* שפירושו "עטרת הקוצים של ישו" ובערבית "נבק אל מסיח". אולם עץ השיזף המצוי נדיר באזור ירושלים, ויתכן שהזר הופק מהאשמר הקוצני *Paliurus Spina-Christi*, או מקורטם דק המכונה בערבית "דם אל מסיח" *دم المسيح*, כאשר קוטעים ענף של קורטם-דק מתגלה נוזל אדמדם המזכיר את דמו של ישו. לפרח הכלנית יש קשר הדוק לישו - על פי המסורת הנוצרית הכלנית מסמלת את שברירות חייו, ויש הסוברים שהכלניות בארץ לפני הצליבה היו בגוון לבן וסגול ולאחר הצליבה כאשר נגעה טיפה מדמו של ישו באדמה נצבעו הכלניות בארץ בצבע אדום, וכך הן נשארו עד היום.

ביצירה "טיון דביק ולבונה" אסתר מתייחסת לצמח הצהבהב הפשוט הצומח על אם הדרך, הנוטה להשתלט בקלות על אדמה הפוכה- הטיון הדביק. לעומתו היא מצרפת רישום של צמח הלבונה המקודש ליהדות הבוקע מן החלק העליון, השמימי של המפה ומרמז על השימוש שלו בפולחן קטורת הבשמים בבית המקדש. הלבונה צמחה בימי קדם באזור של צפון ים המלח וחבל יריחו בהתאמה למפה הישנה מימי המנדט הבריטי שנבחרה לרישום זה.